

فرآیند داوری مقاله‌ها

دکتر سید کاظم طباطبایی

سردبیر

E-mail: tabatabaei @ ferdowsi.um.ac.ir

نگارنده این سطور به عنوان سردبیر مجله بارها با این پرسش و احیاناً گلایه یا انتقاد مواجه شده است که: چرا زمان بررسی و تصویب مقاله‌ها خیلی طولانی می‌شود؟ ضمن اعتراف به اینکه کوتاه کردن زمان داوری مقالات انتظار بر حقی است، به نظر می‌رسد شماری از همکاران و پژوهشگران از فرآیند بررسی مقاله‌ها و دشواریها و تنگنانهایی که هیأت‌های تحریریه و مدیران مجلات علمی - پژوهشی با آن رو به رو هستند، چندان آگاهی ندارند. از همین رو ضروری دانسته شد در این سرمقاله، مراحل بررسی و داوری مقاله‌ها را به آگاهی همکاران، پژوهشگران و اربابان مقالات برساند و برای کوتاه کردن زمان بررسی دست نیاز به سوی خود آنان دراز کند.

ماده سیزدهم «آیین‌نامه اجرایی مجلات دانشگاه فردوسی مشهد» که به تصویب شورای مجلات و تأیید هیأت رئیسه دانشگاه رسیده است مقرر می‌دارد:

الف) هیأت تحریریه از بین مقاله‌های رسیده، مقالات واجد شرایط را جهت ارزیابی برای حداقل سه نفر متخصص مربوط به موضوع ارسال می‌دارد.

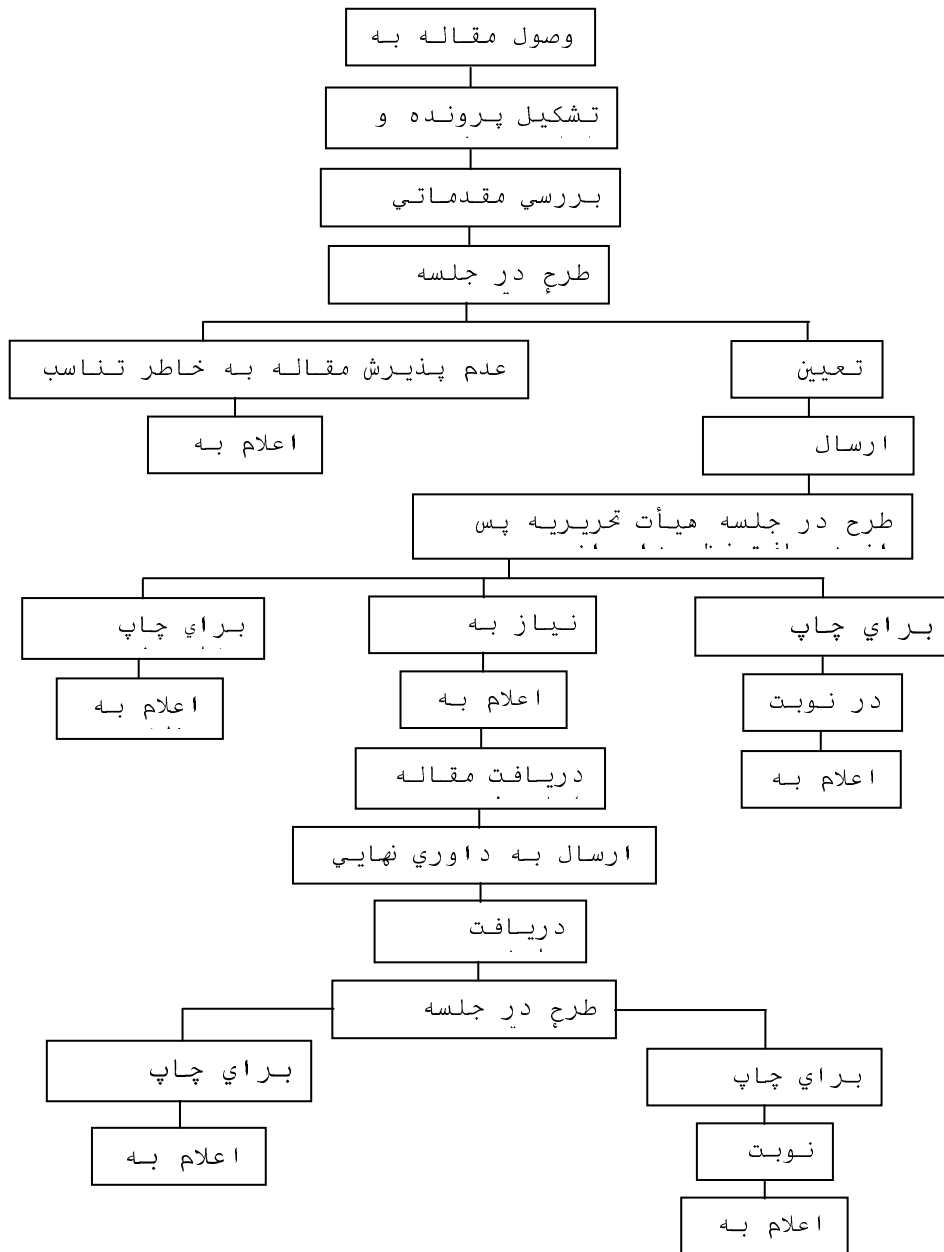
تبصره: بیش از یک داور از داخل دانشگاه فردوسی نباشد.

ب) هیأت تحریریه با توجه به نظرات داوران تصمیم نهایی را اتخاذ خواهد کرد.

ماده بیست و پنجم از آیین‌نامه مذکور، گردش کار، روش پذیرش و چاپ مقاله‌ها

را به صورت نمودار زیر نشان داده است:

نمودار گردش کار چاپ مقالات

فرآیند یاد شده با آنکه پر پیچ و خم و زمان‌بر است، در عین حال برای احراز شایستگی علمی مقاله‌ها چاره‌ای جز به کار بستن آن نیست. اینک باید پرسید: پس برای کوتاه کردن زمان بررسی و پایان دادن به حالت انتظار صاحبان مقالات چه باید کرد؟ آنچه که راقم در طی مدت مدیریت مجله دریافت کرده این است که کوتاه کردن زمان بررسی در گرو همکاری صمیمانه دو گروه است:

یکی، صاحبان مقالات. دوم، داوران و مشاوران علمی. پژوهندگان و نویسندگان مقاله‌ها می‌توانند - بلکه باید - قبل از ارسال مقاله خود، «راهنمای تدوین مقاله‌ها» را که از این پس در صفحات آغازین مجله همواره چاپ خواهد شد مطالعه فرمایند و مقاله خود را متناسب با اهداف و شیوه مجله تدوین کنند. تجربه نشان داده است که این گونه مقاله‌ها در زمانی نسبتاً کوتاه راه چاپخانه را پیش می‌گیرند. داوران و مشاوران علمی هم، از همکاری بیشتر دریغ نورزند و بکوشند مقاله‌هایی را که برای داوری به دستشان می‌رسد در کوتاه‌ترین زمان ممکن بررسی کنند و به دفتر مجله پس بفرستند. همچنان که یقیناً در مورد مقاله‌ها و پژوهش‌های خود نیز این شیوه را بیشتر و بهتر می‌پسندند. در صورت تحقق این همکاری‌ها می‌توان هم زمان انتظار را کوتاه‌تر کرد و هم مجله را بی‌تأخیر در فصل و زمان مقرر به دست همکاران و علاقه‌مندان رساند.

من الله التوفیق و به الاعتصام